

SPODNJA IDRIJA - cerkev Matere božje

"... na dan roženkranske nedelje sta bila zopet dva nova, od Luka Čeferina prav lično izdelana, stranska oltarja blagoslovnjena..."

Novičar iz avstrijskih krajev. Iz spodnje Idrije 12. okt. -

NOVICE 29. oktober 1856, L. XIV. list 87, str. 349.

" V nedeljo 20. julija 1884 je bil v spodnji Idriji v cerkvi M.B. prav strašen dan... v cerkvi nad grobnico je v 6 krajih kamnite plošče strela razdrobila in drobce pod obok metala Velike plošče, ki služijo za vrata v grobnico, je na enem voglu toliko odbita, da so se stopnice notri videle... poškodovane so bile klopi, razbita so bila okna in mnogo ljudi poškodovanih..."

Naši dopisi. V Spodnji Idriji. - NOVICE 30. julij 1884. L. XVII, list 31, str. 249.

... Središče tega novo naseljenega ozemlja je bilo v današnji Spodnji Idriji: kjer so že v 15. stoletju sezidali "na skali" cerkev Matere božje. Komaj dobrih sto let potem, ko so se nam pokazale tam samo tri kmetije, so že imeli samostojno župnijo "Matere božje v Idriji". Natančnejši čas nastanka te župnije nam ni znan, smemo pa reči, da se je ustanovila, še preden se je začel idrijski rudnik (okoli l. 1490.), ker bi sicer gotovo napravili župnijo pri rudniku. Prvikrat najdemo v starih listinah, kolikor do sedaj vemo, navedeno župnijo "Matere božje v Idriji" leta 1499. (18. februarja) z župnikom Jurijem in njegovim vikarjem Erazmom. Leta 1522 je dobil tudi rudnik svojega duhovnika, ki pa je bil nekaj kaplan, v vsem odvisen od župnika pri Materi božji. Odtod nekda in še sedaj za vso bližnjo in daljno okolico rabljeno krajevno ime "Fara".

Franc Rupnik: Naselitev ljudstva ob gorenji Idriji in v okolici Cerkna. - Koledar Goriške Mohorjeve družbe za leto 1940, str. 46-49.